

Розглянутий досвід упровадження дистанційного навчання з дисципліни «Нарисна геометрія, інженерна і комп'ютерна графіка» на кафедрі інженерної і комп'ютерної графіки ІФНТУНГ, що створює можливість активного діалогу викладача і студента на відстані, а також забезпечує прямий та зворотний зв'язок і психологічну комфортність навчання.

Рассмотрен опыт использования дистанционного обучения по дисциплине «Начертательная геометрия, инженерная и компьютерная графика» на кафедре инженерной и компьютерной графики ИФНТУНГ, что создает возможность активного диалога преподавателя и студента на расстоянии, а также обеспечивает прямую и обратную связь и психологическую комфортность обучения.

This thesis is devoted to the distance learning courses «Descriptive Geometry, Engineering and Computer Graphics» experience implementation. This distance course was developed at the department of engineering and computer graphics of oil and gas university and makes possibility of active dialogue between the teacher and student in the distance, and also provides direct and feedback and psychological comfort studies.

УДК 378.147:802.0

**В.Е. Краснопольський
м. Луганськ, Україна**

ІНТЕГРАЦІЯ WEB І НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ

Нині серед методистів в Україні та за кордоном зростає розуміння того, що стандартна процедура іспиту, що спирається, як правило, на тестування, не дозволяє відобразити багато вмінь і навичок, які необхідно формувати у студентів для успішної реалізації їх життєвих і професійних цілей після закінчення університету. Повсюдне застосування тестів є обмеженим для розвитку найважливіших поведінкових навичок і ключових компетенцій, які сьогодні затребувані у професійній діяльності та в повсякденному житті. Менш за все вони налаштовані на виявлення *індивідуальних можливостей і схильностей студентів*.

Для забезпечення нового підходу в оцінюванні та самооцінці студентів пропонується запровадження особливого методичного інструменту «мовний портфоліо».

Використання мовного портфоліо сприяє розв'язанню низки протиріч, що виникають сучасній вищій школі.

1. Між прагненням особистості до самовираження і обов'язковим навчальним планом.
2. Між необхідністю оволодіння великим обсягом інформації та нездатністю деяких студентів оволодіти цією інформацією.
3. Між сучасними вимогами розвивати у студентів здатність до самостійного збору інформації, її аналізу і синтезу та існуючими формами навчання.

Вивчення питань, пов'язаних із використанням Європейського мовного портфоліо у викладанні іноземних мов, знаходить відображення в роботах зарубіжних і вітчизняних учених-експертів і безпосередніх розробників Давида Літеля і Радека Перклова, Рольфа Шерера, К. Ірісханової, І. Халеева, Н. Гальскової, З. Никитенко

Мовне портфоліо є пакетом документів, які дозволяють студентові самостійно фіксувати, аналізувати й оцінювати свої досягнення в оволодінні іноземною мовою в залежності від використовуваних методів і засобів навчання, динаміку оволодіння мови, що вивчається, в різних аспектах [1, с. 174-175].

Портфоліо є не тільки сучасною ефективною формою оцінювання, але й допомагає вирішувати такі важливі педагогічні завдання:

- підтримувати і стимулювати навчальну мотивацію студентів;
- заохочувати активність і самостійність студентів, розширювати можливості навчання та самонавчання;
- розвивати навички рефлексивної і самооцінюючої діяльності студентів;

- формувати вміння ставити мету, планувати та організовувати навчальну діяльність;
- сприяти індивідуалізації навчання;
- створювати передумови для успішної соціалізації.

У практиці викладання іноземних мов можуть бути ефективно використані різні види мовного портфоліо в залежності від його цільової спрямованості [2, с. 154]:

- **мовне портфоліо** як інструмент самооцінки досягнень студента в процесі оволодіння іноземною мовою і рівня володіння іноземною мовою (Self-Assessment Language Portfolio);
- **мовне портфоліо** як інструмент автономного вивчення іноземної мови (Language Learning Portfolio) – даний вид мовного портфоліо може також змінюватись у залежності від одноцільової або комплексної спрямованості: мовне портфоліо з читання (Reading Portfolio), з аудіювання (Listening Portfolio), з говоріння (Speaking Portfolio), з письма (Writing Portfolio), мовне портфоліо взаємопов'язаного розвитку видів іншомовної мовленнєвої діяльності (Integrated Skills Portfolio);
- **багатоцільове мовне портфоліо**, що включає різні цілі в галузі оволодіння іноземною мовою (Comprehensive Language Portfolio);
- **мовне портфоліо як інструмент демонстрації** результату оволодіння іноземною мовою (Administrative Language Portfolio);
- **мовне портфоліо як інструмент зворотного зв'язку** в навчальному процесі з іноземної мови (Show Case, Feedback Language Portfolio).

Цілі та форми роботи з мовним портфоліо (зазначеними видами) в практиці викладання іноземної мови можуть бути різними. Мовне портфоліо є гнучким навчальним засобом, який може бути адаптовано практично до будь-якої навчальної ситуації зі змінною за цілями навчання, віком учнів, рівнем оволодіння іноземною мовою, умовами навчання, індивідуальними особливостями студентів, а також використовуваними методами і засобами навчання. Можливі також комбінації зазначених видів мовного портфоліо за різними цілями роботи з мовою, що вивчається.

Ефективність мовного портфоліо пояснюється автентичним характером оцінки та самооцінки в порівнянні з іншими формами контролю і оцінки, що використовуються у мовній сфері. Це забезпечується представленими в мовному портфоліо реальними навчальними завданнями і продуктами творчої навчальної діяльності, чіткими критеріями оцінки, узагальненням особистого досвіду вивчення іноземної мови. Така форма самооцінки сприяє актуалізації у студентів мотивації, пов'язаної з відображенням реальних результатів навчальної діяльності.

Однією з важливих переваг мовного портфоліо, у порівнянні з традиційними тестами, є можливість для студента самостійно визначити динаміку рівня володіння іноземною мовою.

Запропонована в мовному портфоліо штиррівнева система володіння мовою (табл. 1), що повністю відповідає загальноєвропейським стандартам, є надійною основою для розробки єдиних вимог до сертифікації мовної підготовки студентів. Останнє разом із освітніми стандартами створює передумови для розвитку в країні єдиного освітнього простору в контексті мовної політики, що проводиться Радою Європи [3, с. 1].

Пілотний проект щодо використання Європейського мовного портфоліо було розпочато у 1997-2000 роках у 15 країнах Європи під егідою Європейської ради з мовної політики, Асоціації тестерів Європи. Проект проходив як у середніх, так і у вищих навчальних закладах, мовних школах.

Мовне портфоліо складається з трьох основних компонентів: мовного паспорта, мовної біографії та мовного дос'є. Окрім того, є два додаткових компоненти: Додаток до трудової біографії та Додаток до диплома. Ці документи додаються до заяв при прийом на роботу або інших документів як підтвердження рівня володіння іноземними мовами.

Загальні рівні володіння мовою

Елементарний користувач	A 1 – Інтродуктивний («відкриття»)
	A 2 – Середній («виживання»)
Незалежний користувач	B 1 Рубіжний
	B 2 Просунутий
Досвідчений користувач	C 1 Автономний
	C 2 Компетентний

Мовний паспорт:

- перелік іноземних мов;
- рівень володіння іноземною мовою;
- шкала для самостійного визначення рівня володіння іноземною мовою;
- інформація про мову, що вивчається, і досвід міжкультурного спілкування (де, як довго вивчав (ла) мову, з якою метою відбувалося вивчення; де використовував (ла) знання мови);
- список свідоцтв і дипломів.

Мовна біографія:

- автобіографія;
- описи здійснених проєктів, пов'язаних з перебуванням за кордоном та використанням мови, що вивчається;
- дескриптивні критерії рівнів володіння іноземними мовами;
- контрольні листи самооцінки (1 графа заповнюється студентом, 2 - викладачем).

У контрольних листах для самооцінки студент може відзначити вміння, якими він уже опанував, а також уміння, якими йому доведеться опанувати. На підставі виконаного самоаналізу він може більш чітко планувати свою подальшу навчально-пізнавальну діяльність.

Мовне досє:

- кращі зразки робіт;
- дипломи, сертифікати про закінчення курсів, складання сертифікаційних іспитів і т.д.

Інформатизація суспільства та навчального процесу послужила однією з причин використання у викладанні іноземних мов електронного мовного портфоліо.

В основі створення електронного мовного портфоліо лежить діяльнісний підхід. Він дозволяє враховувати весь діапазон особистісних характеристик людини в першу чергу когнітивні, емоційні і вольові ресурси.

Створення мовного портфоліо в електронному вигляді дозволяє:

- представити роботи студентів у більш повному та наочному вигляді завдяки використанню різних форматів – текстового, аудіо, графічного, відео;
- зберігати, редагувати і демонструвати роботи студентів;
- забезпечити оперативний доступ, у тому числі і дистанційний, до матеріалів електронного портфоліо;
- сформулювати мовну компетентність у студентів;
- підвищити мотивацію студентів подальшого вдосконалення навичок володіння іноземними мовами.

Основний зміст електронного мовного портфоліо збігається з традиційним: головна сторінка; зміст; мета вивчення англійської мови та створення портфоліо; творчі роботи; наукові роботи; сторінки оцінки, сторінки самооцінки.

Електронний портфель – є електронною версією документованих звітів (портфоліо) студентів про досягнення в засвоєнні іноземної мови. Він має низку таких переваг, як: 1) можливість представити роботи студентів у більш повному та наочному вигляді завдяки використанню різних форматів – текстового, аудіо, відео; зберігання, редагування та демонстрація робіт студентів; 2) забезпечення оперативного доступу, в тому числі і

дистанційного, до змісту. Електронне мовне портфоліо може містити не тільки сертифікати, звіти і письмові роботи студентів, а й аудіо- та відеоматеріали, які дозволяють простежити розвиток навичок вимови, аудіювання, говоріння, а також рівень комунікативної компетенції студентів. Не тільки викладач, а й сам студент отримує можливість контролю розвитку та вдосконалення своїх мовних навичок. У даному випадку мова йде про усунення акценту в процесі навчання з викладацької діяльності на діяльність студента, що в свою чергу призводить до самооцінки. Таке усвідомлене навчання сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови. Важливу роль при цьому відіграє рейтингова система оцінки знань студентів, результати якої враховуються під час зарахування студентів до магістратури.

Вивчення сайтів, присвячених темі електронного портфоліо, дає уявлення про різноманітні підходи до роботи з електронним портфоліо. На сайті <http://design.gossoudarev.com/portfolio.html> наводиться наступне визначення: «Під веб-портфоліо розуміється веб-сторінка або веб-сайт студента/учня, який використовується ним для зберігання результатів проектно-дослідницької діяльності, особистих досягнень, наприклад, результатів участі в олімпіадах, конкурсах та інших інтелектуальних змаганнях».

З точки зору технічного рішення цікавим є сайт Міжрегіональної асоціації додаткової освіти (Мадо) (<http://mado.spb.ru/index.php?page=3>). На сайті реалізована автоматизована система оцінки індивідуальних успіхів. У базі даних збираються відомості про інтелектуальний капітал школяра – про перемоги в олімпіадах, участь у семінарах, конференціях, дослідженнях, проектах.

Після реєстрації в Банку особистих досягнень учнів, він отримує індивідуальну ідентифікаційну електронну картку. Власник цієї картки або його батьки можуть через сайт Мадо <http://mado.spb.ru> перевірити свій рейтинг досягнень і порівняти його з рейтингом інших учнів школи, міста, регіону, країни.

Усі нові надходження до банку фіксуються в спеціальній заліковій книжці, яку старшокласник, ставши абітурієнтом, може пред'явити в приймальну комісію обраного ВНЗ. Занесені в базу даних досягнення школяра переводяться у бали відповідно до розробленої шкали. Шкала враховує статус заходу (регіональні олімпіади, міжнародні змагання) і рівень досягнення (учасник, призер або переможець). Далі автоматично обчислюється рейтинг школяра.

З 2006-2007 навчального року на факультеті іноземних мов Пермського державного педагогічного університету функціонує мультимедійний інструмент моніторингу процесу становлення професійних компетенцій у майбутніх учителів іноземних мов – електронний портфоліо студента факультету іноземних мов. Це розміщений на університетському сервері сайт, на якому кожен студент факультету іноземних мов має свій захищений паролем профіль, у якому він окрім екзаменаційних оцінок і позначок про складання заліків з предметів методичного циклу фіксує офіційну інформацію про себе (ПІБ, зображення, номер групи, електронна адреса, зразок підпису), проводить самооцінку рівня досягнутих ним компетенцій з предметів методичного циклу, розміщує виконані завдання, тексти рефератів і курсових робіт, плани-конспекти уроків, методичні розробки тощо.

Методика роботи з електронним портфоліо полягає в наступному: на першому курсі студент отримує від викладача логін і пароль. Для зручності використовуються логіни, складені для всіх за одним шаблоном: прізвище_ № групи, наприклад, Iwanowa718. Надалі викладач має редагувати логіни, змінюючи номер групи. Після отримання даних для входу в портфоліо студент редагує розділ «Портрет».

Для створення та розміщення в Інтернеті мовних електронних портфоліо студентів доцільно використовувати платформу «EDUkIT». На виставці «Сучасні заклади освіти – 2012» (Київ, Україна) розробники платформи «EDUkIT» були нагороджені Золотою медаллю. В основі платформи – авторська система управління змісту «Pulsar», розроблена з використанням безкоштовних сучасних технологій. Робота «Pulsar» не вимагає спеціальних технічних знань. Усі зміни на сайті проводяться в режимі реального часу. «Pulsar» має

багатокористувацький інтерфейс і дозволяє підтримувати сайт відразу в декількох мовних версіях.

Таблиця 2

Бланк оцінки електронного портфоліо

Бали	1	2	3	4	5
Навігація	Більшість лінків не працюють, багато орфографічних помилок	5-10 лінків не працюють, все лінки лінійні, багато орфографічних помилок	3-4 лінки не працюють, багато орфографічних помилок	Лінки працюють, легка навігація, кілька орфографічних помилок	Сторінки з гіперпосиланнями, орфографічні помилки відсутні
Графіка	Немає графіки	Використовуються зображення тільки з кліпарта	Зображення з кліпарта, відскановані картинки поганої якості	Зображення з кліпарта, відскановані картинки гарної якості	Зображення з кліпарта, відскановані картинки гарної якості, використовуються власні малюнки в великій кількості
Інструментальні засоби	Інструментальні засоби не використовуються	Використовуваний звук не пов'язаний зі змістом	Звук хорошої якості, використовується один спеціальний ефект	Оригінальний звук, що включається натисканням на іконку.	Оригінальний звук, відео, анімація, що включаються натисканням на іконку.
Зміст	Тільки особиста інформація	Переважає особиста інформація, відсутні зразки виконаних робіт, вправ, резюме.	Кілька зразків виконаних завдань, хобі, відсутнє резюме	Представлені зразки курсової роботи, виконаних вправ, хобі або резюме	Зразки виконаних вправ, уроків, хобі, резюме
Заголовки /Посилання	Відсутні заголовки або логічні зв'язки	Кілька заголовків не відображають зміст частин	Адекватні заголовки, що мають описовий характер	Деякі заголовки вимагають уточнення	Заголовки забезпечують і демонструють логічний зв'язок, зв'язок між вивченим матеріалом і практичними навичками

Основні функціональні модулі «Pulsar»:

- модуль управління (панель адміністратора, управління скороченнями, шаблони дизайнів, фільтр нецензурних слів і виразів);
- модуль новин (рядок новин і подій, календар заходів);
- архівний модуль (файли, відео, фотогалереї);
- інтерактивний модуль (інтерактивна картка, відео, опитування, форма для підписки на послуги, форма зворотного зв'язку, інтеграція з сервісами YouTube, Slide Share, Wikipedia та ін);
- комунікативний модуль (SEO, RSS, Google Analytics, інтеграція з соціальними мережами – Twitter, Facebook, ВКонтакте і ін);
- модуль дистанційної освіти (тестування, навчання, аналітика) та ін.

Для оцінювання електронного мовного портфоліо доцільно використовувати бланк, розроблений Morris J. [4].

Незважаючи на великий дидактичний потенціал електронного мовного портфоліо, існує низка проблем, що вимагають уваги:

- необхідний додатковий позааудиторний і аудиторний час для ведення записів та аналізу результатів в умовах скорочення годин на викладання іноземних мов;
- наявність у викладачів стереотипів мислення, що перешкоджають перебудові традиційної системи викладання іноземної мови у вищій школі;

- негативне ставлення до мовного портфоліо у певної категорії викладачів як до форми організації контролю і самоконтролю іншомовної підготовки студентів;
- суб'єктивність самооцінки студентами власних мовних умінь і навичок.

Таким чином, мовний Web портфоліо реалізує інноваційний підхід до організації самостійної роботи студентів із вивчення іноземних мов і забезпечує розвиток продуктивної навчально-пізнавальної діяльності, є інструментом самооцінки та рефлексії власної діяльності студента. На основі аналізу мовного портфоліо студент і викладач можуть планувати подальший розвиток мовних навичок конкретного студента для досягнення наміченого ним рівня.

Література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. - К. : Ленвіт, 2003.- 273с.
2. Коряковцева Н.Ф. «Европейский языковой портфель» - новая образовательная технология в области обучения иностранным языкам : учебное пособие по курсу «Теория обучения иностранным языкам» / Н.Ф.Коряковцева. – М. : ИПК МГЛУ «Рема», 2009.
3. Програма з англійської мови для професійного спілкування ; кол-в авторів : Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуєнок та ін. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
4. Morris J. Rubric for Assessing Electronic Portfolios / Morris J. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.uvm.edu/~jmorris/rubricep.html>

На прикладі використання електронного мовного портфоліо продемонстровано інтеграцію WEB і нових педагогічних технологій у системі іншомовної підготовки студентів немовних внз. У статті розглянуто види, компоненти, проблеми використання мовного портфоліо. Використання електронного мовного портфоліо дозволяє представити роботи студентів у більш повному вигляді завдяки використанню текстового, графічного, аудіо та відеоформатів; зберігати, редагувати і демонструвати роботи студентів; а також забезпечити оперативний доступ до матеріалів.

Ключові слова: рефлексія, електронний мовний портфоліо

На примере использования электронного языкового портфолио показана интеграция WEB и новых педагогических технологий в системе иноязычной подготовки студентов неязыковых вузов. В статье рассмотрены виды, компоненты, проблемы использования языкового портфеля. Использование электронного языкового портфолио позволяет представить работы студентов в более полном виде за счет использования текстового, графического, аудио и видеоформатов; хранить, редактировать и демонстрировать работы студентов; а также обеспечить оперативный доступ к материалам.

Ключевые слова: рефлексия, электронный языковой портфолио.

The integration of WEB and new technologies in teaching of foreign languages of students of non – linguistic tertiary schools is discussed on the example of use of Electronic Language Portfolio. Types, components, problems of use of language portfolio are examined. Electronic Language Portfolio allows students to submit work in more complete form through the use of text, graphic, audio and video formats, store, edit, and display students' work, as well as to provide quick access to the materials.

Keywords: reflection, Electronic Language Portfolio.